

**УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра «Економічна теорія та право»

**ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ І
ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ**

ПРОГРАМА,

**плани семінарських занять та завдання
для самостійної й індивідуальної роботи студентів
економічних спеціальностей всіх форм навчання**

Харків 2012

Програму розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Економічна теорія та право» 22 січня 2010 р., протокол № 5.

Рекомендується для студентів економічних спеціальностей всіх форм навчання.

Укладач
доц. М.В. Косич

Рецензент
проф. О.Д. Борович

ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ І ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

ПРОГРАМА,
плани семінарських занять та завдання
для самостійної й індивідуальної роботи студентів
економічних спеціальностей всіх форм навчання

Відповідальний за випуск Косич М.В.

Редактор Буранова Н.В.

Підписано до друку 22.03.10 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,5. Тираж 100. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту
61050, Харків - 50, майдан Фейербаха, 7
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

ВСТУП

Основним завданням курсу «Історія економіки та економічної думки» є ознайомлення студентів з історичним розвитком економік країн світу та України зокрема, з теоретичними напрямками, тенденціями, школами економічної думки, що забезпечить формування загальної професійної освіти економіста.

Навчальна програма дисципліни «Історія економіки та економічної думки» складена відповідно до нормативної програми освітньо-професійної підготовки бакалаврів з економіки.

Історії економіки та економічної думки належить важливе місце в системі економічних наук завдяки накопиченню конкретних фактів економічного розвитку окремих країн та аналізу економічних процесів, що відбувалися в різні епохи. Розв'язання проблем національного відродження України, становлення її як економічно розвинутої держави неможливе без вивчення і осмислення історичної спадщини світової економічної думки, складовою якої є економічна думка України, засвоєння історії економічної науки, основних етапів її становлення та розвитку, вивчення господарської діяльності народів, різних типів господарств, аналіз конкретних галузей економіки, економічної політики держав у різних країнах світу, в різні історичні періоди, починаючи із зародження людства, закінчуючи сьогоденням.

Вивчення даної дисципліни є важливим моментом для виявлення об'єктивних залежностей як у світовій, так і вітчизняній економіках. Знання в галузі історії економіки та економічної думки формує в економіста необхідну ерудицію і творчі навички, які дозволять вільно орієнтуватися у проблемах економічної історії та теорії, порівнювати різні теоретичні підходи та приймати самостійні рішення у практичній реалізації економічних завдань.

Данна робота містить робочу програму курсу, плани семінарських завдань, питання для самостійного вивчення, контрольні запитання і завдання, тестові завдання, список

літератури і призначена для студентів денної та заочної форми навчання економічних спеціальностей.

Мета дисципліни полягає в ознайомленні з загальними тенденціями, закономірностями, характерними рисами господарського розвитку світу та специфіки економічного життя України; вивченні історичного процесу появи, розвитку різноманітних економічних ідей та теорій; аналізі наукових внесків у розвиток економічної теорії та їх практичної реалізації.

ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Змістовні модулі:

Змістовий модуль 1

Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.

Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.

Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.).

Тема 4. Господарства та економічна думка суспільств європейської цивілізації в період середньовіччя (V-XV ст.).

Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.)

Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII ст. – перша половина XIX ст.).

Змістовий модуль 2

Тема 7. Ринкове господарство країн європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.).

Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.).

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільства європейської цивілізації (перша половина XX ст.).

Тема 10. Розвиток національних економік країн європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.).

Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ – початок ХХІ ст.).

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.

Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ ст.).

РОБОЧА ПРОГРАМА з дисципліни «Історія економіки та економічної думки»

№ з/п	Зміст теми	Обсяг лекцій, год		Розподіл КР, ДЗ за розділами
		денне	заочне	
1	Предмет і метод історії економіки та економічної думки	2	2	
2	Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	2		КР
3	Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.)	2		КР
4	Господарства та економічна думка суспільств європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.)	2		КР
5	Формування передумов ринкової економіки в країнах європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.)	2		ДЗ
6	Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII ст. – перша половина XIX ст.)	4	2	КР
7	Ринкове господарство країн європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок ХХ ст.)	4		ДЗ

8	Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.)	2		КР
9	Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільства європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	4		ДЗ
10	Розвиток національних економік країн європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)	4		КР
11	Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	2		КР
12	Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	4		ДЗ
13	Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.).	2	2	КР

Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ІСТОРІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

План семінару

- 1 Предмет економічної історії.
- 2 Функції економічної історії.
- 3 Методи історико-економічного аналізу і періодизація економічної історії.
- 4 Предмет, мета і завдання курсу історії економічної думки.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Внесок представників німецької історичної школи в розробку періодизації історії економіки та економічної думки.
- 2 Марксистсько-ленінський метод формаційної періодизації історії економіки.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Визначте, що є предметом історії економіки та економічної думки.
- 2 Яку роль відіграє історія економіки та економічної думки в системі вищої економічної освіти?
- 3 Які завдання стоять перед історією економіки та економічної думки на сучасному етапі розвитку економічної науки?
- 4 Які ви знаєте приклади практичного застосування знань з історії економіки та економічної думки?
- 5 Охарактеризуйте зв'язки історії економіки та економічної думки з іншими науками.
- 6 Вкажіть методи дослідження історії економіки та економічної думки.
- 7 Назвіть основні функції, які виконує історія економіки та економічної думки.

Тема 2. ГОСПОДАРСТВО ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЙОГО ЕВОЛЮЦІЯ НА ЕТАПІ РАННІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

План семінару

- 1 Основні етапи господарської еволюції первісного суспільства та їх характеристика.
- 2 Господарське життя первісної людської доби.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Господарський розвиток та економічна думка Месопотамії.
- 2 Особливості господарського розвитку Давньої Індії та його відображення в пам'ятках економічної думки.
- 3 Трипільська культура та її господарське значення.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Охарактеризуйте основні етапи господарського розвитку первісного суспільства.
- 2 Чим відрізняється привласнююче господарство від виробляючого?
- 3 Назвіть головну господарську форму первіснообщинного виробництва.

Тема 3. ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ ПЕРІОДУ ФОРМУВАННЯ СВІТОВИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.)

План семінару

- 1 Особливості економіки та економічної думки держав Стародавнього Сходу.
- 2 Антична система господарства. Утворення рабовласницької економіки.
- 3 Зародження античної економічної думки.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Господарство афінського поліса (Стародавня Греція).
- 2 Римський тип аграрного рабовласницького господарства.
- 3 Економічні трактати Ксенофонта.
- 4 „Ідеальна держава” Платона.
- 5 Економічні погляди Арістотеля.
- 6 Господарський розвиток стародавніх держав на території країн СНД.

Контрольні запитання і завдання

- 1 У чому полягали особливості економічної думки стародавнього світу?
- 2 Яке значення мало конфуціанство для розвитку суспільної думки Китаю?

3 Чому господарство Стародавнього Риму називають класичним?

4 Охарактеризуйте античне та східне рабство, їх загальні риси та відмінності. Рабство у східних слов'ян.

Тема 4. ГОСПОДАРСТВА ТА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА СУСПІЛЬСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В ПЕРІОД СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ (V-XV ст.)

План семінару

- 1 Загальна характеристика феодалізму.
- 2 Основні риси феодальної економіки Франції.
- 3 Становлення феодальної економіки в Росії.
- 4 Розкладання феодалізму і зародження капіталістичної промисловості.
- 5 Розвиток економічної думки середньовіччя.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Сутність феодальної економіки.
- 2 Економіка феодального міста.
- 3 Організація ремесел.
- 4 Торгівля і кредит.
- 5 Особливості феодальної економіки Англії, Німеччини, Японії.
- 6 Економічна думка Київської Русі.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Розкрийте особливості становлення феодального господарства у країнах Західної Європи.
- 2 Назвіть основні економічні проблеми, які досліджувалися Фоною Аквінським.
- 3 Назвіть економічні причини і наслідки феодальної роздробленості Київської Русі.
- 4 Перелічте основні причини розкладу феодальної економіки.

Тема 5. ФОРМУВАННЯ ПЕРЕДУМОВ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ (XVI – перша половина XVII ст.)

План семінару

- 1 Передумови і наслідки Великих географічних відкриттів. Меркантилізм.
- 2 «Революція цін». Фізіократія.
- 3 Перша наукова революція XVI – XVII століть.
- 4 Первісне нагромадження капіталу в Англії.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Початок колоніалізму та економічний поділ світу.
- 2 Особливості первісного нагромадження капіталу в Голландії.
- 3 Початок промисловості Росії та особливості російського меркантилізму.
- 4 “Пруський” та “американський” шляхи розвитку капіталізму в сільському господарстві.
- 5 Визрівання передумов скасування кріпосницької системи в українських землях.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Визначте історичні умови виникнення меркантилізму.
- 2 Вкажіть спільні риси та відмінності раннього та пізнього меркантилізму.
- 3 Яку роль для соціально-економічного розвитку країн відіграли Великі географічні відкриття?
- 4 В чому полягає сутність первісного нагромадження капіталу?
- 5 Визначте передумови та наслідки промислової революції.
- 6 Дайте характеристику особливостям становлення та розвитку мануфактурного виробництва в Європі.

Тема 6. РОЗВИТОК РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА В ПЕРІОД СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВ (друга половина XVII ст. – перша половина XIX ст.)

План семінару

- 1 Загальна характеристика епохи.
- 2 Промисловий переворот в Англії. Виникнення класичної політичної економії.
- 3 Еволюція класичної політичної економії в першій половині XIX ст.
 - 3.1 Концепції, предмет і метод дослідження історичної школи в Німеччині.
 - 3.2 Нова історична школа в Німеччині в кінці XIX ст.
- 4 Критично-утопічний соціалізм у Франції. Концепції А. Сен-Сімона та Ш. Фур'є
- 5 Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії.
 - 5.1 Історичні умови зародження марксизму.
 - 5.2 Структура і основні проблеми чотирьох томів "Капіталу" К. Маркса.

Питання для самостійного вивчення

- 1 У. Петті як основоположник класичної політичної економії в Англії.
- 2 Економічне вчення А. Сміта.
- 3 Економічне вчення Д. Рікардо.
- 4 Особливості соціально-економічного розвитку Франції.
- 5 Причини економічного відставання Німеччини.
- 6 Особливості індустріалізації США.
- 7 Промислова революція в Україні.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Проведіть порівняльний аналіз ходу промислового перевороту в провідних країнах світу.
- 2 Назвіть основні положення та особливості класичної школи.

3 Порівняйте тлумачення поняття «вартість» серед представників класичної школи.

4 Дайте аналіз відтворення за “Економічною таблицею” Ф. Кене.

5 Визначте історичні умови еволюції класичної школи у першій половині XIX ст.

6 Проаналізуйте ідейно-теоретичні джерела марксизму.

7 Назвіть основні теоретичні набутки К. Маркса.

ТЕМА 7. РИНКОВЕ ГОСПОДАРСТВО КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В ПЕРІОД МОНОПОЛІСТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ (друга половина XIX – початок XX ст.)

План семінару

1 Основний зміст другої науково-технічної революції і її результати.

2 Монополізація економіки.

3 Економічні наслідки Першої світової війни.

4 Маржинальний напрямок економічної думки.

Питання для самостійного вивчення

1 Технічні відкриття кінця XIX ст. і їх вплив на розвиток провідних країн Європи.

2 Висування США, Німеччини у провідні країни світу.

3 Фактори промислового відставання Англії.

4 Економічне відставання Франції та економічний розвиток Японії.

5 Соціально-економічний розвиток українських земель.

6 Австрійська школа граничної корисності. Теоретичні погляди К. Менгера, Е. Бем-Баверка, Ф. Візера.

7 Кембриджська школа. Теорії А. Маршалла.

8 Американська школа маржиналізму. Д. Кларк та його теорії.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Дайте порівняльну характеристику першого промислового перевороту та другої науково-технічної революції.
- 2 Яку роль відіграла Перша світова війна для соціально-економічного розвитку країн-учасниць?
- 3 Назвіть основні методологічні засади маржиналізму.
- 4 Вкажіть основні методологічні особливості австрійської школи граничної корисності.
- 5 Визначте суть теорії ціни А. Маршалла.

Тема 8. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)

План семінару

- 1 Аграрна реформа 1861 р. в Росії та її здійснення в Україні.
- 2 Промисловий переворот в Україні.
- 3 Економічна думка в Україні.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Роль реформ 1848 та 1861 рр. у становленні ринкових відносин в Україні.
- 2 Особливості промислового розвитку України на межі ХІХ – ХХ ст.
- 3 Вплив німецької історичної школи на розвиток економічної думки в Україні.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Назвіть основні наукові досягнення М. Туган-Барановського.
- 2 Порівняйте ідеї неокласицизму М. Туган-Барановського та А. Маршалла.
- 3 Охарактеризуйте особливості розвитку економіки України в пореформений період (60 – 70-ті рр. ХІХ ст.).

Тема 9. ГОСПОДАРСТВО ТА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА В ПЕРІОД ДЕРЖАВНО-МОНОПОЛІСТИЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ (перша половина ХХ ст.)

План семінару

- 1 Періоди процесу етатизації.
- 2 Економічна криза 1929 – 1933 рр.
- 3 9.3. Еволюція неокласичних ідей. Неолібералізм.
- 4 Кейнсіанство та його особливості в різних країнах.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Репараційні плани Ч. Дауеса і О. Юнга.
- 2 Сутність політики «Нового курсу» Ф. Рузвельта.
- 3 Теорії монополії та конкуренції (Е. Чемберлен, Дж. Робінсон).
- 4 Виникнення і загальна характеристика неолібералізму. Неолібералізм у Німеччині.
- 5 Неокласичний синтез: П. Самуельсон, Дж. Хікс, В. Леонт'єв.
- 6 «Економіка пропозиції» та теорія «раціональних» чекань.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Назвіть передумови та характерні особливості економічної кризи 1929 – 1933 рр.
- 2 Які причини виникнення державно-монополістичного капіталізму?
- 3 Вкажіть економічні передумови появи кейнсіанства.
- 4 Назвіть основні риси теорії Дж. Кейнса.
- 5 Які заходи з точки зору Дж. Кейнса здатні вивести економіку з кризи?
- 6 Визначте основні положення німецької школи неолібералізму.

Тема 10. РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ПІД ВПЛИВОМ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (друга половина ХХ ст.)

План семінару

- 1 Економічні наслідки Другої світової війни.
- 2 Економічні наслідки науково-технічної революції.
- 3 Економічні наслідки розпаду колоніальної системи.
- 4 Загальний ринок і Європейський Союз та тенденції розвитку економіки Заходу в другій половині ХХ ст.
- 5 Загальна характеристика інституціоналізму.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Економічний зміст «Холодної війни».
- 2 ЕС як найбільш розвинута форма міжнародної економічної інтеграції.
- 3 Становлення та розвиток моделі соціального ринкового господарства.
- 4 Неінституціоналізм. Теорія трансакційних витрат.
- 5 Нова інституціональна економіка.
- 6 Тенденції розвитку європейської валютної та бюджетної політики.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Охарактеризуйте економічний розвиток європейського регіону в умовах НТР.
- 2 Що зумовлює необхідність активізації економічної інтеграції європейських країн у сучасних умовах?
- 3 Які причини визначили відносно відставання Західної Європи у темпах економічного розвитку?
- 4 Назвіть основні ідейно-теоретичні положення інституціоналізму.
- 5 Проаналізуйте еволюцію інституціоналізму.
- 6 Які основні положення теорії економічного лібералізму були покладені в основу економічної політики уряду М. Тетчер?

Тема 11. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ НА ЕТАПІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)

План семінару

- 1 Динаміка і структурні зміни господарського розвитку світу в другій половині ХХ ст.
- 2 Геоекономічна просторова структура сучасного світового господарства
- 3 Господарство країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою в другій половині ХХ ст.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Становлення національного науково-технічного потенціалу.
- 2 Економічне дослідження Т. Веблена.
- 3 Трансакційний сектор економіки. Теорема Р. Коуза.
- 4 Криза кейнсіанської моделі державної економічної політики в 70 – 80-ті рр.
- 5 Грошовий сектор економіки та економічна суть монетаризму.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Як вплинула інформаційно-технологічна революція 60-х рр. ХХ – початку ХХІ ст. на розвиток господарства провідних країн світу?
- 2 Визначте основну концепцію монетаризму.
- 3 Які основні недоліки кейнсіанської концепції регульованого ринку?

Тема 12. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ РАДЯНСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ЙОГО ТРАКТУВАННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ ДУМЦІ

План семінару

- 1 Економічна політика «воєнного комунізму».
- 2 Економічна політика України 20-х років. НЕП.
- 3 Згортання політики НЕПу. Перші «п'ятирічки».
- 4 Економіка України в 1939 – 1950 рр.
- 5 Господарський розвиток України у 50 – 80 рр. ХХ ст.
- 6 Розвиток економічної науки в Україні в радянський період.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Голодомор 1932 – 1933 рр.: причини та наслідки.
- 2 Причини кризи економічної системи державного соціалізму.
- 3 Господарська реформа 1965 року.
- 4 Значення теоретичних поглядів О.В. Чаянова, М.Д. Кондратьєва, Є.Є. Слуцького, С.Г. Струмиліна.
- 5 Розробки проблеми планування В.Г. Громана, В.А. Базарова, В.В. Леонтьєва.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Визначте основні етапи формування економічної науки в СРСР.
- 2 Які основні проблеми були предметом дослідження українських економістів у 20 – 30-ті рр.?
- 3 Охарактеризуйте політику «воєнного комунізму» та особливості її здійснення в Україні. Які були основні причини голоду 1921 – 1923 рр.?
- 4 У чому полягає суть нової економічної політики? Що призвело до її згортання?
- 5 Охарактеризуйте грошову реформу 1947 р. Як вона вплинула на добробут населення?

6 Назвіть передумови і наслідки господарської реформи Лібермана-Косигіна (1965 р.).

7 Що собою являли спроби реформування господарської системи у другій половині 80-х років?

Тема 13. ФОРМУВАННЯ ЗАСАД РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ (90-ті роки ХХ ст.)

План семінару

- 1 Спроби перебудови господарського механізму в 1985-1991 рр.
- 2 Головні задачі перехідного процесу.
- 3 Економіка України в умовах незалежності.
- 4 Проблеми реформування економіки України на сучасному етапі.

Питання для самостійного вивчення

- 1 Проблеми й особливості перехідної економіки в Україні.
- 2 Еволюція форм власності як основа формування ринкової системи України.
- 3 Становлення та розвиток підприємництва.
- 4 Проблеми перехідного періоду в працях сучасних економістів.
- 5 Трансформаційна криза в економіці України та шляхи її подолання.

Контрольні запитання і завдання

- 1 Визначте групи країн, в яких відбуваються перехідні процеси до ринкової економіки.
- 2 Які основні чинники впливають на формування ринкової економіки?
- 3 Розкрийте поняття «змішана економіка». Що визначає соціальну орієнтацію ринкової економіки?
- 4 Назвіть основні шляхи формування ринкової інфраструктури в Україні.
- 5 Охарактеризуйте соціально-економічні наслідки роздержавлення і приватизації власності в Україні.
- 6 Охарактеризуйте основні суперечності сучасної економіки України.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ ЗА КУРСОМ «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

- 1 Предмет економічної історії.
- 2 Функції економічної історії.
- 3 Методи історико-економічного аналізу і періодизація економічної історії.
- 4 Предмет, мета і завдання курсу «Історія економічної думки».
- 5 Основні етапи господарської еволюції первісного суспільства та їх характеристика.
- 6 Господарське життя первісної людської доби.
- 7 Особливості економіки та економічної думки держав Стародавнього Сходу.
- 8 Антична система господарства. Утворення рабовласницької економіки.
- 9 Господарство афінського поліса (Стародавня Греція).
- 10 Господарський розвиток стародавніх держав на території країн СНД.
- 11 Зародження античної економічної думки.
- 12 Загальна характеристика феодалізму.
- 13 Основні риси феодальної економіки Франції.
- 14 Становлення феодальної економіки в Росії.
- 15 Розкладання феодалізму і зародження капіталістичної промисловості.
- 16 Особливості феодальної економіки Англії, Німеччини, Японії.
- 17 Економічна думка Київської Русі.
- 18 Розвиток економічної думки середньовіччя.
- 19 Передумови і наслідки Великих географічних відкриттів. Меркантилізм .
- 20 «Революція цін». Фізіократія.
- 21 Перша наукова революція XVI – XVII ст.
- 22 Первісне нагромадження капіталу в Англії.
- 23 Початок промисловості Росії та особливості російського меркантилізму.
- 24 «Пруський» та «американський» шляхи розвитку капіталізму в сільському господарстві.

- 25 Визрівання передумов скасування кріпосницької системи в українських землях.
- 26 Загальна характеристика епохи.
- 27 Промисловий переворот в Англії. Виникнення класичної політичної економії.
- 28 У. Петті як основоположник класичної політичної економії в Англії.
- 29 Економічне вчення А. Сміта.
- 30 Економічне вчення Д. Рікардо.
- 31 Еволюція класичної політичної економії в першій половині XIX ст.
- 32 Концепції, предмет і метод дослідження історичної школи в Німеччині.
- 33 Нова історична школа в Німеччині в кінці XIX ст.
- 34 Критично-утопічний соціалізм у Франції. Концепції А. Сен-Сімона та Ш. Фур'є
- 35 Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії.
- 36 Історичні умови зародження марксизму.
- 37 Структура і основні проблеми чотирьох томів «Капіталу» К. Маркса.
- 38 Основний зміст другої науково-технічної революції і її результати.
- 39 Монополізація економіки.
- 40 Економічні наслідки Першої світової війни.
- 41 Маржинальний напрямок економічної думки.
- 42 Соціально-економічний розвиток українських земель наприкінці XIX – початку XX століть.
- 43 Австрійська школа граничної корисності. Теоритичні погляди К. Менгера, Е. Бем-Баверка, Ф. Візера.
- 44 Кембриджська школа. Теорії А. Маршалла.
- 45 Американська школа маржиналізму. Д. Кларк та його теорії.
- 46 Аграрна реформа 1861 р. в Росії та її здійснення в Україні.
- 47 Промисловий переворот в Україні наприкінці XIX – початку XX ст.
- 48 Економічна думка в Україні наприкінці XIX – початку XX ст.
- 49 Періоди процесу етатизації.
- 50 Економічна криза 1929 – 1933 рр.
- 51 Еволюція неокласичних ідей. Неолібералізм.

- 52 Кейнсіанство та його особливості в різних країнах.
- 53 Теорії монополії та конкуренції (Е. Чемберлен, Дж. Робінсон).
- 54 Виникнення і загальна характеристика неолібералізму. Неолібералізм у Німеччині.
- 55 Неокласичний синтез: П. Самуельсон, Дж. Хікс, В. Леонт'єв.
- 56 «Економіка пропозиції» та теорія «раціональних» чекань.
- 57 Економічні наслідки Другої світової війни.
- 58 Економічні наслідки науково-технічної революції.
- 59 Економічні наслідки розпаду колоніальної системи.
- 60 Загальний ринок і Європейський Союз та тенденції розвитку економіки Заходу в другій половині ХХ ст.
- 61 Загальна характеристика інституціоналізму.
- 62 Становлення та розвиток моделі соціального ринкового господарства.
- 63 Неінституціоналізм. Теорія трансакційних витрат.
- 64 Динаміка і структурні зміни господарського розвитку світу в другій половині ХХ ст.
- 65 Гео економічна просторова структура сучасного світового господарства
- 66 Господарство країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою в другій половині ХХ ст.
- 67 Грошовий сектор економіки та економічна суть монетаризму.
- 68 Економічна політика «воєнного комунізму».
- 69 Економічна політика України 20-х років. НЕП.
- 70 Згортання політики НЕПу. Перші «п'ятирічки».
- 71 Економіка України в 1939 – 1950 рр.
- 72 Господарський розвиток України у 50 – 80 рр. ХХ ст.
- 73 Розвиток економічної науки в Україні в радянський період.
- 74 Значення теоретичних поглядів О.В. Чаянова, М.Д. Кондратьєва, Є.Є. Слуцького, С.Г. Струмиліна.
- 75 Розробки проблеми планування В.Г. Громана, В.А. Базарова, В.В. Леонт'єва.
- 76 Спроби перебудови господарського механізму в 1985 – 1991 рр.
- 77 Головні завдання перехідного процесу країн СНД.
- 78 Економіка України в умовах незалежності.
- 79 Проблеми реформування економіки України на сучасному етапі.
- 80 Проблеми перехідного періоду в працях сучасних економістів.

Тест 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ІСТОРІЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

1 Хто висунув формаційну теорію періодизації соціально-економічної історії?

- а) Ф. Ліст;
- б) К. Бюхер;
- в) К. Маркс;
- г) П. Гільдебрандт.

2 Яка з економічних шкіл є родоначальницею історії економіки?

- а) класична політекономія;
- б) інституціоналізм;
- в) марксистська;
- г) німецька історична.

3 Який критерій періодизації економічного життя людства вважається головним згідно з формаційною теорією?

- а) рівень розвитку знарядь праці;
- б) домінуюча форма власності на засоби виробництва;
- в) домінуюча галузь виробництва;
- г) характер праці;
- д) рівень життя населення.

4 Вчені якої економічної школи зробили найбільший внесок у створення економічної теорії як самостійної науки?

- а) класичної;
- б) фізіократів;
- в) історичної;
- г) маржиналізму;
- д) кейнсіанської.

5 Коли сформувалася економічна історія як самостійна дисципліна?

- а) в середні віки;
- б) у XVII столітті;
- в) у XVIII столітті;
- г) у середині XIX століття;
- д) у XX столітті.

Тест 2. ГОСПОДАРСТВО ПЕРВІСНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЙОГО ЕВОЛЮЦІЯ НА ЕТАПІ РАННІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

1 Які форми господарювання переважали на перших етапах людства?

- а) збиральництво;
- б) полювання;
- в) рибальство;
- г) розведення тварин;
- д) привласнення продуктів природи, які могли задовольнити людей.

2 Що є головним критерієм поділу первісної доби людства на періоди?

- а) кількість населення;
- б) осілий чи кочовий характер життя;
- в) матеріал, із якого вироблялися знаряддя праці;
- г) тривалість періоду;
- д) технологія виготовлених знарядь праці.

3 Перший суспільний розподіл праці відбувся в епоху:

- а) палеоліту;
- б) мезоліту;
- в) неоліту;
- г) немає правильної відповіді.

4 Хто відбував військову повинність в античному суспільстві?

- а) раби;
- б) всі вільні чоловіки;
- в) найманці;
- г) за жеребкуванням.

5 Що є головною рисою змін в житті первісного суспільства, яку прийнято називати неолітичною революцією?

- а) поява постійного житла;
- б) перехід від племінної до сімейно-родової організації;
- в) перехід від привласнювальних форм господарювання до відтворювальних;

- г) розведення скотини і птиці;
- д) поява ремесла.

6 Які риси притаманні Трипільській культурі?

- а) первина корінність слов'янської народності;
- б) народність часів неоліту;
- в) народність з високорозвиненою хліборобською культурою;
- г) народність, яка мала багато видів ремесла;
- д) усі відповіді правильні.

Тест 3. ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ ПЕРІОДУ ФОРМУВАННЯ СВІТОВИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.)

1 Господарською основою Стародавнього Єгипту було:

- а) ткання;
- б) гончарне ремесло;
- в) іригаційне землеробство;
- г) металургійне виробництво.

2 Латифундія – це:

- а) суспільне господарство;
- б) рабовласницька плантація;
- в) державне володіння;
- г) колонія.

3 Де почала розвиватися цивілізація на Сході?

- а) у горах;
- б) у долинах великих річок;
- в) у лісах;
- г) в пустелях.

4 Рабовласницьке господарство, що обслуговується порівняно невеликим числом рабів, це:

- а) латифундія;
- б) вілла;
- в) поліс;
- г) польдер.

5 Майстерні, різні за величиною, в яких широко застосовувалася праця рабів:

- а) ергастерія;
- б) польдер;
- в) латифундія;
- г) трапезіти.

6 Поняття «хрематистика» у вченні Арістотеля означає:

- а) добродійність;
- б) захист прав власності;
- в) мистецтво наживати багатство;
- г) справедливий розподіл доходів.

7 Поняття «економіка» введене давньогрецьким філософом:

- а) Арістотелем;
- б) Ксенофонтом;
- в) Катонем;
- г) Платоном.

8 На яких морально-етичних принципах ґрунтуються економічні погляди Конфуція:

- а) протекціоністських бар'єрів;
- б) гуманізму і вченні про ідеали;
- в) економічного лібералізму;
- г) поваги до старших.

9 На думку Платона, основним принципом побудови держави є:

- а) задоволення різноманітних потреб людей;
- б) поділ праці;
- в) розвиток ринкових відносин;
- г) управління господарством;
- д) немає правильної відповіді.

Тест 4. ГОСПОДАРСТВА ТА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА СУСПІЛЬСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В ПЕРІОД СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ (V – XV ст.).

1 Причини розпаду рабовласництва і виникнення феодалізму:

- а) повстання рабів;
- б) розвиток ремесла;
- в) низька продуктивність праці рабів;
- г) зменшення припливу нових рабів;
- д) розвиток товарно-грошових відносин.

2 Які форми власності на землю існували в період феодалізму?

- а) королівська;
- б) світська;
- в) капіталістів;
- г) церковна;
- д) селянська.

3 Об'єднання купців є:

- а) цех;
- б) братство;
- в) професійний союз;
- г) гільдія.

4 Вільно відчужувана індивідуально-сімейна земельна власність – це:

- а) бенефіцій;
- б) феоде;
- в) алоде;
- г) марка.

5 Платня селян за користування землею продуктом – це:

- а) оброк;
- б) панщина;
- в) грошова рента;
- г) викуп.

6 Головна відмінність економіки феодальної Англії:

- а) мореплавання;
- б) рибальство;
- в) сира бавовна;
- г) іноземні феодали.

7 Початок законодавчому оформленню кріпацтва на Русі був встановлений у зводі законів, що називався:

- а) Дарованою грамотою дворянства;
- б) Новоторговим статутом;
- в) Судебником Івана III;
- г) Маніфестом Олександра II.

8 Економічне значення васалітету полягає у:

- а) виключенні перешкод у виробництві;
- б) перерозподілі ренти;
- в) позаекономічному примусі;
- г) викупі з полону.

9 Докладна регламентація цехового виробництва пояснювалася:

- а) турботою про споживача;
- б) вимогами церкви;
- в) престижем професії;
- г) вузькістю ринку.

10 Як називалася в королівстві франків форма земельного володіння феодала, обумовлена певними обов'язками?

- а) латифундія;
- б) бенефіцій;
- в) сеньорія;
- г) лен.

11 Довічне володіння землею за умови відбування військової служби в Росії:

- а) бенефіцій;
- б) вотчина;
- в) маєток;
- г) чорні землі.

12 Особливістю німецького феодалізму є:

- а) спеціалізація на розвитку вівчарства;
- б) мореплавання;
- в) використання праці рабів;
- г) сильна феодална роздробленість.

13 Формування феодалних відносин було обумовлено:

- а) створенням рицарської кінноти;
- б) майновою диференціацією в сільській громаді;
- в) переходом від рабовласництва до кріпацтва;
- г) поширенням королівської влади на міста.

14 Комутацією називається процес:

- а) встановлення орендної платні за користування земельним наділом;
- б) переходу земельної ренти в грошову форму;
- в) переходу земельної ренти з форми панщини у форму оброку;
- г) надання земельним утримувачам права на успадкування наділу.

15 Згідно з концепцією „справедливої ціни“ Ф. Аквінського, в основі вартості товару лежить:

- а) морально-етичний принцип;
- б) витратний принцип;
- в) витратний і морально-етичний принцип одночасно;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 5. ФОРМУВАННЯ ПЕРЕДУМОВ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ (XVI – перша половина XVII ст.)

1 Економічні наслідки великих географічних відкриттів:

- а) створення світової колоніальної системи;
- б) створення машин;
- д) створення капіталістичних фабрик.

2 Які з наведених рис притаманні періоду первісного нагромадження капіталу?

- а) відчуження дрібних власників від засобів виробництва;
- б) завоювання колоній і їх грабіж;
- в) торгівля людьми;
- г) перетікання значної частини капіталу із сфери обігу товарів у сферу виробництва;
- д) усі відповіді правильні.

3 Для епохи первісного нагромадження капіталу характерна політика:

- а) протекціонізму;
- б) абсолютизму;
- в) меркантилізму;
- г) тоталітаризму.

4 Що було основним джерелом нагромадження у Франції?

- а) лихварство;
- б) комутація;
- в) капіталізація ренти;
- г) експлуатація колоній.

5 Де виникла перша мануфактура?

- а) в Англії;
- б) у Німеччині;
- в) в Італії;
- г) у Росії.

6 Хто в Росії був головним інвестором мануфактурного виробництва?

- а) купці;
- б) лихварі;
- в) ремісники;
- г) держава.

7 Хто опинився у програвші в результаті «революції цін»?

- а) буржуазія;
- б) феодали;
- в) селянство;
- г) держава.

8 Чим завершилася буржуазна революція в Англії?

- а) земля перейшла у володіння селян;
- б) буржуазія одержала всі землі;
- в) земля залишилася у володінні феодалів;
- г) земля була поділена між феодалами та селянами.

9 У чому полягав процес огороджування?

- а) перетворення орної землі в пасовища;
- б) виділення ділянок для видобутку корисних копалин;
- в) виділення землі для підприємств;
- г) перетворення пасовищ у пашню.

10 У якій країні раніше відбулася буржуазна революція?

- а) Німеччина;
- б) Франція;
- в) Англія;
- г) Росія.

11 Яка країна завоювала найбільше колоній?

- а) Англія;
- б) Іспанія;
- в) Франція;
- г) Німеччина.

12 Як називалася економічна політика Англії відносно північноамериканських колоній?

- а) фритредерство;
- б) протекціонізм;
- в) меркантилізм;
- г) колоніалізм.

13 Що характерно для промисловості в період первісного нагромадження капіталу?

- а) панування фабрик;
- б) панування великого монополістичного виробництва;
- в) панування натурального господарства;
- г) панування мануфактури.

14 Як називалися мануфактури, до яких були приписані селяни:

- а) палацові;
- б) капіталістичні;
- в) вотчинні;
- г) посесійні.

15 Політика сприяння розвитку вітчизняної промисловості називалася:

- а) меркантилізмом;
- б) протекціонізмом;
- в) фритредерством;
- г) патерналізмом.

16 Які мануфактури склали основну частину промисловості в результаті Петровських реформ?

- а) казенні і посесійні;
- б) розсіяні і посесійні;
- в) кріпосні і казенні;
- г) централізовані і кріпосні.

17 Які заходи економічного стимулювання застосовувалися в Росії у столітті?

- а) «гірська свобода»;
- б) капіталізація ренти;
- в) комутація ренти;
- г) свобода торгівлі.

18 Що є першою стадією капіталізму в промисловості?

- а) кріпосна мануфактура;
- б) спеціалізація праці;
- в) централізована мануфактура;
- г) проста капіталістична кооперація.

19 Промисловий переворот у Німеччині починається з:

- а) легкої промисловості;
- б) важкої промисловості;
- в) харчової промисловості;
- г) хімічної промисловості.

20 У чому полягала перевага більш пізньої індустріалізації Німеччини?

- а) зайняла менше часу;
- б) вища роль держави;
- в) більше грошей;
- г) молодша технологічна база.

21 З якої галузі почалося впровадження машинної техніки в Англії?

- а) сільського господарства;
- б) металургічної промисловості;
- в) текстильної промисловості;
- г) гірничодобувної промисловості.

22 У чому основний чинник виняткового рантьєрства у Франції?

- а) національний менталітет;
- б) дрібнотоварність сільськогосподарського виробництва;
- в) нерозвиненість важкої промисловості;
- г) панування банків.

23 Яка країна першою вступила на шлях промислового перевороту:

- а) Франція;
- б) Німеччина;
- в) США;
- г) Англія.

24 Як називається процес збільшення частки міського населення?

- а) модернізація;
- б) урбанізація;
- в) індустріалізація;
- г) секуляризація.

25 Що є центральною подією промислового перевороту?

- а) створення холдингу;
- б) створення прядильної машини;
- в) створення ткацького верстата;
- г) створення парового двигуна.

26 Чому Німеччина називається країною молодого капіталізму?

- а) раніше за всіх почала промисловий переворот;
- б) промисловий переворот почався з важкої промисловості;
- в) промисловий переворот відбувся пізніше, ніж в інших країнах;
- г) всі представники буржуазії були молодими.

27 Чому під час промислового перевороту в Америці хронічно невисточало робітників?

- а) переселенці не хотіли працювати;
- б) переселенці йшли на захід;
- в) переселенців було дуже мало;
- г) переселенці не могли працювати.

28 Пріоритетним методом економічного аналізу меркантилізму є:

- а) емпіричний;
- б) каузальний;
- в) функціональний;
- г) описовий.

29 Представники раннього меркантилізму для досягнення позитивного сальдо у зовнішній торгівлі вважали за доцільне:

- а) встановлювати максимально високі ціни на імпортні товари;
- б) всебічно обмежувати імпорт товарів;
- в) вивозити з країни золото і срібло;
- г) інше.

30 Всіх людей, зайнятих в сільськогосподарському виробництві, Ф. Кене відносив до класу:

- а) власників;
- б) найманих робітників;
- в) безплідного;
- г) продуктивного.

31 Згідно з вченням фізіократів, чистий продукт створюється у:

- а) промисловості;

- б) сфері обігу;
- в) сільському господарстві;
- г) у всіх цих сферах.

32 Хто з перелічених вчених має безпосереднє відношення до створення роботи «Економічна таблиця»?

- а) А. Сміт;
- б) Л. Ерхард;
- в) Ф. Кене;
- г) Д. Кларк.

33 Яка з теорій грошей розроблена меркантилістами?

- а) трудова;
- б) номіналістична;
- в) кількісна;
- г) металістична.

34 Згідно з економічним вченням фізіократів, «безплідним класом» є:

- а) землевласники;
- б) особи, зайняті виробництвом предметів розкоші;
- в) особи, зайняті ремеслом і торгівлею;
- г) працівники розумової праці.

35 Вкажіть відмінність, яка не є характерною для шкіл меркантилізму і фізіократів:

- а) у меркантилістів переважає нормативний аналіз, у фізіократів – позитивний;
- б) меркантилісти, на відміну від фізіократів, дали аналіз капіталу;
- в) меркантилісти рекомендують втручання держави в економіку, фізіократи виходять з ідеї природного порядку, коли втручання держави недоцільне;
- г) у меркантилістів у центрі дослідження сфера обігу, у фізіократів – сфера послуг.

36 Що ідеологи меркантилізму вважали джерелом багатства нації:

- а) торгівлю;
- б) землю;

- в) гроші;
- г) науку.

37 Які мануфактури існували на території України у XVIII столітті?

- а) гуральницькі;
- б) металообробні;
- в) скляні;
- г) текстильні;
- д) усі відповіді правильні.

Тест 6. РОЗВИТОК РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА В ПЕРІОД СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВ (друга половина XVII ст. – перша половина XIX ст.)

1 Автором терміна «політична економія» є:

- а) Арістотель;
- б) А. Сміт;
- в) К. Маркс;
- г) А. де Монкретьєн.

2 Згідно з економічним вченням У. Петті, основою порівняння в зіставленні цінностей різних товарів є:

- а) праця, затрачена у виробництві золота і срібла;
- б) врожайність землі;
- в) праця в матеріальному виробництві;
- г) кількість золота в країні.

3 Хто з економістів ввів термін «laissez faire»:

- а) А. Сміт;
- б) Д. Рікардо;
- в) А. Маршалл;
- г) немає правильної відповіді.

4 «Закон Петті» означає:

- а) спадання величини задоволення у міру насичення потреби;

- б) витіснення монет, що зіпсувалися, з обігу монетами, що мають повну вагу;
- в) визначення мінових пропорцій між товарами кількістю вкладеної в них суспільно-необхідної праці;
- г) тенденцію до скорочення кількості зайнятих в сільському господарстві в порівнянні із зайнятістю в промисловості.

5 Назвіть автора твору «Трактат політичної економії»:

- а) А. Монкретсьєн;
- б) Р. Кантільєн;
- в) Р. Рікардо;
- г) Ж.Тюрго.

6 «Первинні» і «річні» аванси в «Економічній таблиці» Кене відповідають в економічному вченні К.Маркса розподілу на:

- а) постійний і змінний капітал;
- б) основний і оборотний капітал;
- в) продуктивний капітал і капітал обігу;
- г) постійний і оборотний капітал.

7 Афоризм «труд є батько багатства, земля – його мати» належить:

- а) Ф. Кене;
- б) А. Сміту;
- в) П. Буагільберу;
- г) У. Петті.

8 Згідно з вченням А. Сміта про капітал:

- а) тільки змінна частина капіталу створює нову вартість;
- б) доцільний перерозподіл доходу на користь бідних;
- в) капітал, вкладений в землеробство, створює найбільшу вартість;
- г) найбільш доцільне вкладення капіталу в промисловість.

9 Хто з перелічених учених має безпосереднє відношення до розробки теорії порівняльних витрат у міжнародній торгівлі?

- а) Д. Рікардо;
- б) Ф. Ліст;
- в) А. Маршалл;
- г) Т. Веблен.

10 Принципи автоматичного регулювання ринку сформульовані представниками:

- а) меркантилістів;
- б) фізіократів;
- в) класичного напрямку;
- г) кейнсіанського напрямку.

11 «Невидима рука» А.Сміта – це:

- а) механізм державного управління економікою на користь усього суспільства;
- б) дії в умовах вільної конкуренції підприємців, не залежних від волі і намірів індивіда, об'єктивних економічних законів;
- в) механізм господарювання, обумовлений божественним провидінням.

12 У структурі торгівлі на перше місце А. Смітом поставлена:

- а) зовнішня торгівля;
- б) внутрішня торгівля;
- в) транзитна торгівля;
- г) оптова торгівля.

13 У класичній політичній економії пріоритетним методом економічного аналізу є:

- а) емпіричний метод;
- б) каузальний метод;
- в) функціональний метод;
- г) графічний метод.

14 Хто першим сформулював основні принципи оподаткування?

- а) Арістотель;
- б) Дж. Кейнс;
- в) А. Сміт;
- г) Д. Рікардо;
- д) Ф. Кене.

15 А. Сміт вважав, що кожен товар має дві вартості:

- а) повну і споживчу;
- б) споживчу і мінову;
- в) мінову і повну;
- г) граничну і повну.

16 Яка праця належить А.Сміту?

- а) «Капітал»;
- б) «Багатство народів»;
- в) «Національна система політичної економії»;
- г) «Принципи політичної економії».

17 Гроші – це (за А. Смітом):

- а) результат суспільного договору;
- б) посередники в обміні;
- в) золото;
- г) капітал.

18 В якому із вказаних варіантів точніше перелічено представників класичної політичної економії?

- а) А. Сміт, Д. Рікардо, Ф. Кене;
- б) Дж. С. Мілль, К. Маркс, Ж. Тюрго;
- в) А. Сміт, Д. Рікардо, Ж.Б. Сей;
- г) К. Маркс, Дж.С. Мілль, Т. Ман.

19 Основою англійської класичної школи є:

- а) теорія трудової вартості;
- б) теорія додаткової вартості;
- в) теорія граничної корисності;
- г) концепція регулювання ринкової економіки.

20 За рахунок яких чинників виробництва збільшується, за К.Марксом, капітал:

- а) засоби праці;
- б) предмети праці;
- в) засоби виробництва;
- г) робоча сила.

21 Що є предметом дослідження 1-го тому твору «Капітал»:

- а) процес виробництва;
- б) процес обігу капіталу;

- в) процес єдності виробництва і обігу;
- г) історія економічної думки.

22 Автором «Досвіду про закон народонаселення» є:

- а) Ж.Б. Сей;
- б) А. Сміт;
- в) Д. Рікардо;
- г) Т. Мальтус.

23 Хто з економістів розробив теорію абсолютної земельної ренти?

- а) У. Петті;
- б) Д. Рікардо;
- в) К. Маркс;
- г) П. Буагільбер.

**Тест 7. РИНКОВЕ ГОСПОДАРСТВО КРАЇН
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В ПЕРІОД
МОНОПОЛІСТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ (друга
половина ХІХ – початок ХХ ст.)**

1 Розвитку яких галузей сприяв початок залізничного будівництва в Англії?

- а) текстильної промисловості;
- б) сільського господарства;
- в) металургійної промисловості і машинобудування;
- г) усіх галузей у рівній мірі.

2 Хто створив перший локомотив?

- а) С. Кромптон;
- б) Дж. Уатт;
- в) Дж. Стефенсон;
- г) Р. Фултон.

3 Що є головною особливістю промислового перевороту в Німеччині?

- а) розвиток важкої промисловості;
- б) юнкерство;
- в) пограбування селян при їх звільненні;
- г) роль держави.

4 Німецькі поміщики, які інвестували у промисловість величезні суми грошей, це:

- а) рантьє;
- б) юнкери;
- в) скватери;
- г) дзайбацу.

5 Промисловий переворот почався з:

- а) винаходу нового способу виплавки сталі;
- б) механізації текстильної промисловості;
- в) впровадження парового транспорту;
- г) створення централізованої мануфактури.

6 Форма монополії, яка створює єдині органи, що займаються збутом продукції, називається:

- а) трест;
- б) картель;
- в) концерн;
- г) синдикат.

7 У чому полягала головна перевага електроенергії?

- а) чистота виробництва;
- б) мініатюризація;
- в) просторова незалежність виробництва;
- г) управління трансмісією.

8 Яка з країн Західної Європи розвивалася найуспішніше в період другої технічної революції?

- а) Англія;
- б) Бельгія;
- в) Німеччина;
- г) Франція.

9 До австрійської школи маржиналізму належать:

- а) В. Парето, Р. Оуен;
- б) Г. Шмоллер, К. Бюхер, А. Гельд;
- в) Ф. Еджуорт, А. Маршалл;
- г) К. Менгер, Е. Бем-Баверк, Ф. Візер.

10 Поняття про комплементарність продуктивних благ в економічну теорію ввів:

- а) К. Менгер;
- б) А. Маршалл;
- в) Е. Бем-Баверк;
- г) Д. Кларк.

11 До Лозаннської школи маржиналізму належать:

- а) Л. Вальрас, В. Парето;
- б) К. Менгер, Дж. Кейнс;
- в) Г. Госсен, А. Маршалл;
- г) Ф. Басті, П-Ж. Прудон.

12 Метод «робінзонади» широко застосовувався школою:

- а) Кембриджською;
- б) історичною;
- в) Лозаннською;
- г) австрійською.

13 Математична модель загальної економічної рівноваги була вперше розроблена:

- а) А.О. Курно;
- б) Л. Вальрасом;
- в) У.С. Джевонсом;
- г) А. Маршаллом.

14 Д. Кларк відійшов від методологічного індивідуалізму, ввівши поняття:

- а) спадної продуктивності;
- б) специфічної продуктивності;
- в) граничної продуктивності;
- г) класів покупців.

15 Серед авторів періоду «маржинальної революції» родоначальником сучасного макроекономічного моделювання прийнято вважати:

- а) У. Джевонса;
- б) Л. Вальраса;
- в) А. Маршалла;

г) Д. Кларка.

16 Хто ввів в економічну науку поняття «криві байдужості»?

а) І. Тюнен;

б) В. Парето;

в) Ф. Еджуорт;

г) немає правильної відповіді.

17 Що розуміється під ціною попиту у Маршалла?

а) мінімальна ціна, за якою продавець згоден продати дану кількість товару за даною ціною;

б) максимальна ціна, за якою продавець згоден продати дану кількість товару за даною ціною;

в) мінімальна ціна, яку покупець згоден заплатити за той або інший товар;

г) максимальна ціна, яку покупець згоден сплатити за товар.

18 Хто ввів в економічну науку термін «граничний»?

а) А. Курно;

б) Ф. Візер;

в) І. Тюнен;

г) К. Менгер.

19 Головне парадигматичне зрушення, обумовлене маржиналістською революцією, це:

а) поняття рівноважної ціни;

б) відповідь на питання про те, як з обмежених наявних ресурсів люди вибирають оптимальні варіанти їх використання;

в) застосування математичних методів аналізу;

г) розмежування короткострокових і довгострокових періодів виробництва.

20 Хто є родоначальником теорії поведінки споживача?

а) К. Менгер;

б) Г. Госсен;

в) Л. Вальрас;

г) А. Курно.

21 Ключовим поняттям теорії маржиналізму є:

- а) гранична корисність;
- б) додаткова вартість;
- в) мінова вартість;
- г) альтернативні витрати.

22 Яка економічна школа змінила класичну?

- а) меркантилістська;
- б) маржинальна;
- в) інституційна;
- г) кейнсіанська.

23 Вкажіть відсутню ланку ланцюжка Джевонса (ланцюжки залежностей): витрати виробництва визначають пропозицію – пропозиція визначає останній ступінь корисності – ...

- а) останній ступінь корисності визначає ціну товару;
- б) останній ступінь корисності визначає цінність;
- в) останній ступінь корисності впливає на попит;
- г) немає правильної відповіді.

24 Хто вважається «першим послідовним маржиналістом» в історії економічної думки (вперше систематизував такі концепції маржиналізму, як закон спадної граничної корисності, надлишок споживача, граничної продуктивності і т.д.)?

- а) Г. Госсен;
- б) К. Менгер;
- в) У. Джевоні;
- г) Л. Вальрас.

Тест 8. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)

1 Яка з аграрних реформ в Україні надала селянам право приватної власності на землю?

- а) реформа 1861 року;
- б) реформа 1906 року;
- в) декрет про землю 1917 року;

г) жодна з реформ.

2 Переселенську політику в Росії здійснював:

а) С.Ю. Вітте;

б) В.Н. Коковцев;

в) П.А. Столипін;

г) М.Х. Рейтерн.

3 Історичну школу умовно можна поділити на:

а) стару;

б) нову;

в) молоду;

г) новітню;

д) немає правильної відповіді.

4 Засновником історичної школи вважають:

а) К. Маркса;

б) Ф. Ліста;

в) А. Сміта;

г) Д. Рікардо;

д) немає правильної відповіді.

5 Хто є автором праці «Очерки о новейшей истории политической экономии и социализма»:

а) А. Маршалл;

б) М. Туган-Барановський;

в) К. Менгер;

г) немає правильної відповіді.

6 Представниками формування економічної теорії в Україні та Росії наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. були:

а) В. Вернадський, П. Струве, У. Петті;

б) В. Вернадський, Дж. Кейнс, У. Петті;

в) М. Туган-Барановський, П. Струве, В. Вернадський;

г) немає правильної відповіді.

7 Першу в Росії працю про монополії «Торгово-промислові страйки» написав:

а) Д. Піхно;

б) В. Вернадський;

в) П. Струве;

г) немає правильної відповіді.

8 Головною категорією економічної науки П. Струве вважав:

- а) категорію ціни;
- б) категорію відсотка;
- в) категорію грошей;
- г) немає правильної відповіді;
- д) всі відповіді правильні.

9 М. Туган-Барановський був прибічником:

- а) комунізму;
- б) маржиналізму;
- в) неолібералізму;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 9. ГОСПОДАРСТВО ТА ЕКОНОМІЧНА ДУМКА В ПЕРІОД ДЕРЖАВНО-МОНОПОЛІСТИЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ (перша половина ХХ ст.)

1 Який план передбачав зниження розмірів щорічних репарацій, припинення окупації Францією Рурського басейну, надання Німеччині кредитів?

- а) план Юнга;
- б) Державний план електрифікації Росії;
- в) план Дауеса;
- г) план Маршалла.

2 За рахунок яких ресурсів більшою мірою Німеччина відновлювала і розвивала свою економіку між двома світовими війнами?

- а) за рахунок використання виключно внутрішніх ресурсів;
- б) за рахунок проникнення європейських і американських капіталів у німецьку економіку;
- в) за рахунок пограбування своїх колоній;
- г) за рахунок використання багатств, награтованих за роки війни.

3 Виплати країни, що програла, в результаті мирного договору:

- а) польдер;
- б) відкуп;
- в) контрибуції;
- г) грюндерство.

4 Де почалася світова економічна криза 1929 – 1933 рр.?

- а) у провідних країнах Західної Європи;
- б) у США;
- в) у країнах Азії;
- г) в Японії.

5 У «Теорії монополістичної конкуренції» Е. Чемберлена головна роль відводиться категорії:

- а) дискримінації цін;
- б) диференціації продукту;
- в) ефекту масштабу;
- г) моносонії.

6 У «Теорії недосконалої конкуренції» Дж. Робінсон вперше був розкритий зміст категорії:

- а) ефект масштабу;
- б) витрати збуту;
- в) диференціація продукту;
- г) дискримінація цін.

7 Хто з перелічених вчених має безпосереднє відношення до розробки економічної теорії недосконалої конкуренції?

- а) В. Леонт'єв;
- б) Ф. Ліст;
- в) Ф. Візер;
- г) Дж. Робінсон.

8 Хто ввів в економічну науку термін «моносонія»?

- а) А. Маршалл;
- б) Дж. Кейнс;
- в) Е. Чемберлен;
- г) Дж. Робінсон.

9 Кому з перелічених економістів належить ідея мультиплікатора?

- а) А. Маршаллу;
- б) Дж. Кейнсу;
- в) Р. Кану;
- г) Дж. Хіксу.

10 Згідно з кейнсіанською концепцією антициклічної політики, в період підйому регулюючі органи повинні:

- а) підвищувати обов'язкову норму банківського відсотка;
- б) зменшувати ставки податкових вилучень до бюджету;
- в) стимулювати платоспроможний попит населення;
- г) обмежувати емісію грошей.

11 Згідно з кейнсіанською концепцією антициклічної політики, в період спаду регулюючі органи повинні:

- а) скорочувати державні витрати;
- б) підвищувати обов'язкову норму банківських резервів;
- в) обмежувати емісію грошей;
- г) зменшувати ставки податкових вилучень до бюджету.

12 Ключовою економічною проблемою Дж. Кейнс вважав:

- а) спадну граничну продуктивність капіталу;
- б) слабкість спонукань до інвестування;
- в) нерівномірність у розподілі доходів;
- г) тенденцію до підвищення цін.

13 Основною причиною існування циклічного безробіття, на думку Дж. Кейнса, є:

- а) діяльність профспілок як монополістів на ринку праці;
- б) незгода робітників на пониження реальної заробітної платні;
- в) недостатність ефективного попиту;
- г) порушення рівноваги у відносних об'ємах спеціалізованих ресурсів.

14 «Основний психологічний закон», на думку Дж. Кейнса, полягає в:

- а) наявності матеріальних стимулів;
- б) зменшенні граничної схильності до споживання;
- в) послідовному егоїстичному розрахунку;
- г) схильності до накопичення грошової готівки.

15 Для стимулювання попиту споживача на інвестиції, на думку Дж. Кейнса, держава повинна активно сприяти регулюванню норми банківського відсотка:

- а) у бік збільшення;
- б) у бік зниження;
- в) до конкретного рівня.

16 Як змінилося становище провідних країн світу після Першої світової війни?

- а) занепад економіки Німеччини;
- б) США перетворюються в найбільш розвинену країну світу;
- в) економіка Англії була відкинута назад;
- г) зміцнення потенціалу Японії;
- д) всі відповіді правильні.

17 Які заходи передбачалися «Новим курсом» Ф. Рузвельта?

- а) організація громадських робіт;
- б) введення соціального страхування з безробіття;
- в) запровадження мінімальної заробітної платні;
- г) застосування державного регулювання економіки.
- д) всі відповіді правильні.

**Тест 10. РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК
КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ
В СИСТЕМІ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА
ПІД ВПЛИВОМ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
РЕВОЛЮЦІЇ (друга половина ХХ ст.)**

1 Хто з представників інституційного напрямку розробив теорію соціальних конфліктів?

- а) Дж. Коммонс;
- б) А. Норт;
- в) Дж. Гелбрейт;
- г) Т. Веблен.

2 З якою школою пов'язаний спадкоємністю американський інституціоналізм:

- а) історичною;

- б) Кембриджською;
- в) Лозаннською;
- г) австрійською.

3 Згідно з концепцією М. Вебера, «дух капіталізму»:

- а) не є унікальною особливістю Заходу;
- б) має на увазі демонстративне споживання;
- в) розвинувся завдяки хижацьким інстинктам;
- г) концентровано виражає економічну раціональність.

4 Участь Дж. Коммонса у заходах «Нового курсу» полягала в:

- а) підготовці виступів Ф. Рузвельта;
- б) діяльності в Національному Бюро економічних досліджень;
- в) розробці Акту про трудові відносини;
- г) діяльності в Комітеті національних ресурсів.

5 Дж. Коммонс головне місце у функціонуванні економічних інститутів відводив:

- а) психологічному аспекту;
- б) грошовому аспекту;
- в) правовому аспекту;
- г) технологічному аспекту.

6 Автором поняття «празний клас» є:

- а) Дж. Коммонс;
- б) Дж. Кейнс;
- в) В. Зомбарт;
- г) Т. Веблен.

7 «Ефект Веблена» характеризує:

- а) використання насильства в економічній конкуренції;
- б) споживання за принципом «престижної дорожнечі»;
- в) підвищення ролі технічної освіти;
- г) обмеженість кругозору підприємця.

8 Хто з інституціоналістів розробив психологічну теорію економічного розвитку:

- а) У. Мітчелл;
- б) Д. Кларк;
- в) Т. Веблен;
- г) Дж. Коммонс.

9 Фрайбургська школа неолібералізму в концепції соціального ринкового господарства дотримується принципів:

- а) конкуренція скрізь, де можливо, регулювання там, де необхідно;
- б) автоматичне функціонування вільного ринкового господарства;
- в) концентрація влади і колективізм;
- г) соціальна справедливість за рахунок перерозподілу доходів державою.

10 Автором афоризму «державна – футбольний арбітр» є:

- а) В. Репке;
- б) Л. Ерхард;
- в) Ф. Хайєк;
- г) В. Ойкен.

11 До якого напрямку економічної думки тяжіє економічна теорія пропозиції?

- а) неокласичний;
- б) кейнсіанський;
- в) неінституціональний;
- г) неоліберальний.

12 Виберіть представників неоліберального напрямку:

- а) Ф. Ліст;
- б) Л. Ерхард;
- в) К. Бюхер;
- г) П. Самуельсон.

13 Яка країна розсталася зі своєю колоніальною імперією без військових конфліктів?

- а) Бельгія;
- б) Велика Британія;
- в) Франція;
- г) Нідерланди.

14 Методологічною основою вчення німецького неолібералізму стала така концепція:

- а) економічна система є сукупність виробничих відносин і продуктивних сил;

- б) економічного (природного) порядку;
- в) ідеальних типів господарських систем;
- г) сформованого суспільства;
- д) природного рівня безробіття.

15 Неоліберали виступають за лібералізацію економіки, що ґрунтується на використанні принципів:

- а) вільного ціноутворення;
- б) стимулювання інвестиційної активності;
- в) підвищення податкових ставок;
- г) провідної ролі приватної власності;
- д) розширення обсягів державних витрат.

Тест 11. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ НА ЕТАПІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)

1 Пріоритетом економічної політики монетаризму є:

- а) підтримка плавного зростання грошової пропозиції;
- б) державні витрати для стимулювання сукупного попиту;
- в) дія на відсоткову ставку;
- г) політика змінної грошової маси.

2 Крива Філіпса поставила проблему вибору між:

- а) граничною ефективністю капіталу і суспільним добробутом;
- б) стабільністю цін і обсягом виробництва;
- в) стабільністю цін і повною зайнятістю;
- г) накопиченням капіталу і стійким станом економіки.

3 Крива Лаффера ілюструє концепцію:

- а) економіки пропозиції;
- б) монетаризму;
- в) нового інституціоналізму;
- г) кейнсїанства.

4 Поняття «природна норма безробіття» введене теоретиками:

- а) монетаризму;
- б) кейнсіанства;
- в) економіки пропозиції;
- г) нового інституціоналізму.

5 Фактори, що сприяли західноєвропейській економічній інтеграції:

- а) неможливість окремій країні на рівних конкурувати із США;
- б) збільшення економічного простору і ємності ринку;
- в) усунення додаткових витрат, пов'язаних з різними стандартними, технічними нормами, митницями та ін.;
- г) усунення ризиків, які породжуються коливанням валютних курсів;
- д) всі відповіді правильні.

6 Які риси притаманні сучасному типу економічного зростання в провідних країнах?

- а) екстенсивно-інтенсивний тип;
- б) більш швидкі темпи зростання нових наукоємних галузей;
- в) впровадження ресурсо-, енергозбереження;
- г) перехід на використання саморегулюючих систем машин і технологій;
- д) чисто інтенсивний тип економічного зростання.

7 Риси постіндустріального суспільства:

- а) повна соціальна однорідність населення;
- б) знання, інтелект стають головним виробничим ресурсом;
- в) провідною суспільною групою є представники інтелектуальних професій;
- г) розвиток наукоємних технологій та інформаційних послуг;
- д) перевага віддається якості продуктів перед їх кількістю.

8 Які економічні уклади переважають в найменш розвинених країнах?

- а) приватнокапіталістичний;
- б) державний;
- в) кооперативний;
- г) дрібнотоварний;
- д) натуральний.

Тест 12. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ РАДЯНСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ЙОГО ТРАКТУВАННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ ДУМЦІ

1 Як називалося в Росії колективне господарство, де все майно було загальним і з рівним розподілом доходів?

- а) артіль;
- б) колгосп;
- в) ТОЗ;
- г) комуна.

2 Де домінував приватний капітал у роки НЕПу?

- а) у галузях, що виробляють засоби виробництва;
- б) на залізничному транспорті;
- в) в оптовій торгівлі.

3 Прозрозкладка характерна для:

- а) «червоногвардійської атаки на капітал»;
- б) нової економічної політики;
- в) переселенської політики;
- г) політики «воєнного комунізму».

4 Які риси притаманні політиці “воєнного комунізму”?

- а) націоналізація всієї землі і підприємств;
- б) примусова трудова мобілізація;
- в) ліквідація грошей;
- г) централізований розподіл продуктів;
- д) усі відповіді правильні.

5 Чим можна пояснити короткі строки індустріалізації в СРСР?

- а) дуже високою нормою додаткового продукту, який привласнювала держава;
- б) використанням зовнішніх кредитів;
- в) великими прибутками зовнішньої торгівлі;
- г) конфіскацією майна церкви;
- д) усі відповіді правильні.

6 Втрати України у Другій світовій війні склали:

- а) близько 40 % національного багатства;
- б) близько 60 % національного багатства;
- в) людські втрати – 5 млн людей;
- г) людські втрати – 8 млн людей.

7 Що є матеріальною основою «довгих хвиль» М.Д. Кондратьєва?

- а) масове оновлення капіталу, його пасивної частини;
- б) масове оновлення капіталу, його активної частини;
- в) формалізація економічних процесів;
- г) структурні диспропорції у народному господарстві;
- д) всі відповіді правильні.

8 Кому з економістів СРСР було присуджено звання лауреата Нобелівської премії?

- а) О. Румянцеву;
- б) Є. Слуцькому;
- в) Л. Капторовичу;
- г) С. Струмиліну;
- д) Л. Абалкіну.

Тест 13. ФОРМУВАННЯ ЗАСАД РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ (90-ті роки ХХ ст.)

1 Головний зміст перехідного періоду до ринкової економіки – це зміни:

- а) у продуктивних силах;
- б) в економічних відносинах;
- в) в економіці;
- г) в політиці та ідеології.

2 Економічними умовами переходу до соціально-орієнтованої змішаної економіки в Україні є:

- а) становлення різних форм власності;
- б) роздержавлення і приватизація;
- в) розвиток підприємництва;
- г) заснування нових правових інститутів ;

- д) надання економічної свободи господарюючим суб'єктам;
- е) подолання тіньової економіки.

3 Сучасне трактування поняття «країна, що розвивається» ґрунтується на такому головному критерії:

- а) рівень розвитку товарно-грошових відносин;
- б) завоювання державної незалежності;
- в) визволення від колоніальної залежності;
- г) місце в міжнародному поділу праці.

4 Прогресивні тенденції розвитку української перехідної економіки пов'язані з формуванням економіки:

- а) змішаної;
- б) капіталістичної;
- в) соціальної;
- г) соціально-орієнтованої.

5 До суперечностей перехідної економіки належать суперечності між:

- а) механізмом ринкового саморегулювання і механізмом державного регулювання;
- б) орієнтацією на розвиток підприємництва, а з іншого боку – на соціальну орієнтацію економіки;
- в) тенденцією формування відкритої економіки і необхідністю забезпечення економічної незалежності країни;
- г) старим, що відмирає, і новим, що народжується.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Агапова И.И. История экономических учений: Курс лекций. – М.: Юристъ, 2008. – 285 с.
- 2 Антология экономической классики: В 2 т. – М., 1992.
- 3 Асновик Б.Д., Лазарович М.В. Економічна історія: Курс лекцій. – К., 2005.
- 4 Багалій Д. Історія Слобідської України. – Харків, 1991.
- 5 Барановський О. Нові індустріальні країни: науково-технологічна політика // Вісник Академії наук України. – 1993. – № 10. – С. 95 – 103.
- 6 Барг М. Некоторые теоретико-методологические вопросы истории формирования мирового рынка в XVI – XVIII вв. // Экономическая история: Исследования, историография, полемика. – М., 1992.
- 7 Бартенев С.А. История экономических учений. – М.: Юристъ, 2001. – 456 с.
- 8 Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. – М.: Дело ЛТД, 1994. – 670 с.
- 9 Бодров В.Г. Трансформація економічних систем: концепції, моделі, механізми регулювання та управління. – К., 2002.
- 10 Боев Ю.О., Боева С.Ю. Економічна історія: Західна Європа, Японія, США: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2004. – 174 с.
- 11 Боннар А. Греческая цивилизация. – М., 1992.
- 12 Борисенко В. Курс української історії. З найдавніших часів до XX ст. – К., 1996.
- 13 Борисенко В. Соціально-економічний розвиток Лівобережної України в другій половині XVII ст. – К., 1986.
- 14 Борисов Е.Ф. Экономическая теория. – М.: Инфра-М-Контракт, 2002.
- 15 Бродель Фернан. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм: XVI – XVIII ст. – К., 1995.
- 16 Бугайов В., Преображенский А., Тихонов Ю. Эволюция феодализма в России: Социально-экономические проблемы. – М., 1980.

- 17 Витанович І. Історія українського кооперативного руху. – Нью-Йорк, 1964.
- 18 Вирчинский В., Котенков В. Очерки истории науки и техники. 1870–1917 гг. – М., 1988.
- 19 Воробьев Е.М. Экономическая теория в вопросах и ответах. – Харків: ТОВ «Р.И.В.», 2002.
- 20 Всемирная история экономической мысли: В 6 т. / Гл. ред. В.Н. Черковец. – М., 1994.
- 21 Гончарук Т.Г. З історії вивчення української економіки першої половини ХІХ ст. (Історіографічні нариси). – Одеса, 1999.
- 22 Голобуцький В. Економічна історія Української РСР. Дожовтневий період. – К., 1970.
- 23 Грицак Я. Нарис історії України. – К., 1996.
- 24 Грушевський М. Історія України-Русі: В 11 т., 12 кн. – К., 1991–1999.
- 25 Гуржій І. Зародження робітничого класу України (кінець ХVІІІ – перша половина ХІХ ст.). – К., 1958.
- 26 Дерев'янків Т. Промисловий переворот на Україні. Питання теорії та історії. – К., 1975.
- 27 Джинчарадзе В. Экономическая история США. – М., 1973.
- 28 Дорошенко Д. Нарис історії України. – Львів, 1991.
- 29 Економіка зарубіжних країн: Підручник / А. Філіпченко, В. Вергун, І. Бурковський та ін. – К., 1996.
- 30 Економічна енциклопедія: В 3 т. – К., 2001–2002.
- 31 Железнова В. Экономика США: Учеб. пособие. – М., 1979.
- 32 Заборовский Я. Очерки по истории аграрных отношений в Римской республике. – Л., 1985.
- 33 Зайцев Ю.К. Соціалізація економіки України та системна трансформація суспільства: методологія і практика. – К.: КНЕУ, 2002. – 188 с.
- 34 Западноевропейские страны. Особенности социально-экономических моделей /Отв. ред. В.П. Гутник. – М., 2000.
- 35 Історія економічної думки України: Навч. посібник / Р. Васильєва, Л. Горкіна, Н. Петровська та ін. – К., 1993.
- 36 Історія економічної думки: Навч. посібник. / Л.Я. Корнійчук, Н.О. Титаренко та ін. – К.: Фенікс, 1996.

- 37 Історія української еміграції. Матеріали до спецкурсу / За ред. Б. Плановика. – К., 1992. – С. 5-24.
- 38 История Европы с древнейших времен до наших дней: В 8 т. – М., 1988.
- 39 История мировой экономики / Под ред. М.В. Конотопова, С.И. Сметанина. – М., 1995.
- 40 История мировой экономики: Учебник для вузов /Под ред. Г.Б. Поляка, А.Н. Марковой. – М., 2000.
- 41 История США: В 4 т. /Под ред. Г. Севастьянова. – М., 1983.
- 42 История Франции: В 3 т. – М., 1972–1973.
- 43 История экономики: Учебник /Под общ. ред. проф. О.Д. Кузнецовой. – М., 2000.
- 44 Економічна історія: Лекції / Н.О. Тимочко, О.А. Пучко, Л.М. Рудомьоткіна та ін. – К.: КНЕУ, 2000.
- 45 Економічна історія України і світу / За ред. Б.Д. Плановика. – К.: Вікар, 2005. – 486 с.
- 46 Карпинський І. Нові індустріальні країни. Хто вони? – К., 1990.
- 47 Кашникова Т.В. История экономики: Учебник. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 512 с.
- 48 Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І. Історія економіки та економічної думки: Навч. посібник. – К.: Знання, 2008. – 647 с.
- 49 Кондратьев Н.Д. Проблемы экономической динамики. – М., 1989.
- 50 Конотопов М.В., Сметанин С.И. История экономики: Учебник для вузов. – М.: Академический Проект, Изд-во научно-образовательной литературы РЭА, 1999.
- 51 Корнійчук Л.Я. Історія економічної думки України: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2004.
- 52 Котельникова Л. Феодализм и город в Италии в XIII – XV вв. – М., 1987.
- 53 Крижанівський О. Історія Стародавнього Сходу. – К., 1996.
- 54 Крип'якевич І. Всесвітня історія: В 3 кн. – К., 1995.

- 55 Кульчицький С. Новітня історія України // Укр. істор. журнал. – 1991. – № 10, 12.
- 56 Лазанська Т.І. Історія підприємництва в Україні (на матеріалах торгово-промислової статистики ХІХ ст.). – К., 1999.
- 57 Лановик Б.Д., Матисякевич З.М., Матейко Р.М. Економічна історія України і світу: Підручник. – К.: Вікар, 2001.
- 58 Лановик Б.Д. Лазарович М.В. Економічна історія. – 5-те вид. – К.: Вікар, 2005. – 405 с.
- 59 Лісовицький В.М. Історія економічних вчень: Навч. посібник – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
- 60 Леоненко П.М., Юхименко П.І. Економічна історія: Навч. посібник. – К.: Знання-Прес, 2004. – 499 с.
- 61 Лейберт М.Я. История экономики. Учеб. пособие – М.: Инфра-М, 1998.
- 62 Ломакин В. Внешнеэкономическая политика Великобритании. – М., 1988.
- 63 Лортикян Э.Л. История экономики и экономической мысли Украины. Эволюция рыночной экономики. – Харьков: Консул, 2004. – 360 с.
- 64 Лященко П. Історія народного господарства СРСР: В 2 т. – К., 1951–1952.
- 65 Мазурок П.П. Історія економічних вчень у запитаннях і відповідях: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 477 с.
- 66 Мельник Л. Технічний переворот на Україні у ХІХ ст. – К., 1972.
- 67 Міжнародні економічні відносини: Історія міжнародних відносин: Підручник / За ред. А. Філіпенка. – К., 1992.
- 68 Мочерний С. Суть та структура економічного суверенітету України // Економіка України. – 1992. – № 11.
- 69 Несторенко О. Розвиток промисловості на Україні: В 2 ч. – К., 1959.
- 70 Новейшая история зарубежных стран: Европа и Америка. 1917–1945. – М., 1989.
- 71 Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства: Навч. посібник. – К., 1996.
- 72 Пивовар С. Слісаренко А., Стельмах С. Всесвітня історія. Новітній період. 1945 – 1947 рр. – К., 1998.

73 Проэктор Д. Мировые войны и судьбы человечества. – М., 1986.

74 Соболева О. Становлення ринкової інфраструктури в Україні у 20-ті роки // Історія народного господарства та економічної думки України. – 1997. – Вип. 29. – С. 12 – 21.

75 Селезнев В.В., Основы рыночной экономики Украины: Учеб. пособие. – К.: А.С.К., 2000. – 544 с.

76 Слабченко М. Організація господарства України від Хмельниччини до світової війни: В 4 т. – К., 1922 – 1925.

77 Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки). Шляхом Європейської інтеграції. – К.: УВИ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

78 Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1992.

79 Терещенко Ю. Україна і європейський світ: Нарис історії від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст.: Навч. посібник. – К., 1996.

80 Толмачёва Р.П. Экономическая история: Учебник. – 2-е изд. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2003. – 604 с.

81 Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства: Навч. посібник / За ред. Б.Д. Плановика. – К., 1994.

82 Українська еміграція: від минувшини до сьогодення: Навч. посібник / Б.Д. Лановик, М.В. Траф'як та ін.; За ред. проф. Б.Д. Лановика. – Тернопіль, 1999.

83 Ходзінський К.Г., Мазурок П.П. Економічна історія України та провідних країн світу. – Львів: Магнолія Плюс, видавець СПД ФО «В.М. Піча», 2006. – 152 с.

84 Царенко О.М., Захарчук А.С. Економіка України і світу. Навч. посібник. – Суми: Вид-во „Університетська книга”, 2000. – 310 с.

85 Чайковський В. Економічна історія світу і України: Навч. посібник. – Тернопіль, 1997.

86 Черкащина Н.К. Економічна історія: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 193 с.

87 Экономическая история зарубежных стран: Курс лекций / Н.И. Пролетаева, В.И. Голубович, Л.Ф. Пашкевич и др.; Под общ. ред. В.И. Голубовича. – М.: И.П. «Экономперспектива», 1997.

88 Юхименко П.І., Лейоненко П.М. Історія економічних вчень. – К., 2002.

89 Ядгаров Я.С. История экономических учений. – М.: ИНФРА, 2006. – 320 с.

